

נקודה למחשבה

כסלו ה'תשפ"א

Nekuda52
@gmail.com

כמות
הספרים שתצא
תהיה מוגבלת, כך
שכדאי להירשם עכשיו
[במייל]...

לקבלת
העלון במייל,
תגובות, הארות והערות -
0527-696-749 או
Nekuda52@gmail.com
לתרומות - חשבון 446007, סניף
533, בנק הפועלים.
לציין לעלון.

גליון מס' 83

ניסן-ג'זק

כל אדם עובר שלבים בחיים, מתקדם, מילדותו לזקנותו [בעזרת השם]. הידע מתרחב, הרצונות משתנים, והצרכים מתחלפים... הבימבה-ג'וק שהוא רצה בילדותו, השתנתה לרכב ניסן-ג'וק, הבייבי-גרו שהוא לבש בקטנותו התחלפה בחליפה יוקרתית... והתוצאה היא, שתמיד יש למה לשאוף, ולכן אין סיפוק...

תכף נראה שחז"ל עמדו על נקודה זו...

כידוע, חז"ל תקנו לברך ברכת **"שעשה לי כל צרכי"** בשעה שאדם נועל את נעליו בבוקר. הטעם העיקרי לכך הוא בכדי להודות לבורא על טובותיו. אלא שבברכה זו חכמים טמנו רמז גדול לאדם: 'דע לך! שה' לא החסיר ממך מאומה אלא נתן לך כל צרכך, ואם לדעתך היה לך טוב יותר אילו היו מתגשמים כל משאלותיך - אינך אלא טועה!!! שהרי כמו שבמידת הנעליים, אינך יכול ללכת עם מידה גדולה יותר מהרגל שלך [ואפילו אם תקבל את הנעל בחינם] - כך אינך יכול להתנהל עם מציאות שונה או מרובה ממה שיש לך' (5 דקות תורה)...

כי בורא עולם הוא זה שקבע את המציאות, ורק לדעתך אתה הבוחר... האם אי פעם חשבת, מדוע בכל חתונה ישנו מנהג **שההורים מוליכים את החתן והכלה לחופה!**? מהי הסיבה לכך? יש כאלו שחשבו שהסיבה היא בכדי שהחתן או הכלה לא יברחו, מכך שהם הולכים לקבל עליהם מחויבות...

אך האמת היא, שגם כאן ישנו איתות, רמז לזוג החדש: 'חתן וכלה יקרים, אולי נראה לכם שאתם אלו שבחרתם ותכונתם למי להנשא. אך האמת היא, שישנה יד מכוונת מלמעלה, ידו של בורא עולם, כך שאתם בסך הכל 'מובלים' אל בן הזוג שהוא בחר לכם'...

ויעקב אבינו ע"ה 'קלט' את זה מיד... כמסופר, שיעקב עשה את כל ההשתדלויות, הטריקים והתרגילים האפשריים בכדי להבטיח לעצמו שיוכל לשאת דוקא את רחל, 'וַיְהִי בְּבִקְרֵי, לאחר ליל הכלולות, **"וַיְהִי הָיָה הוּא לְאָה"** (בראשית כט,ה), הוא פתאום מגלה שהכלה הוחלפה. אך מדוע הכתיב שונה, למה הכתיב 'הוא' בזכר, ואילו הקרי 'היא' בנקבה, והרי הנושא זו לאה?

אלא שהמילה 'הוא' הכוונה לזיווג, שזה מלשון זכר. ללמד שאף שיעקב אבינו טרח והשתדל לקבל את רחל, אך כיון שלאחר מעשה הוא כבר נשא את לאה, אם כן אין ספק שזה הזיווג

משמים, 'וַיְהִי הוּא (הזיווג) לְאָה', וזה רצון הבורא, כך שאין מה להתלונן... כמו אותו חתן שהכלה אמרה לו: "אני מבטיחה לך שאחרי שנתחתן אני אקשיב לכל הצרות שלך", "אבל אין לי צרות" אמר החתן. "נכון" אמרה הכלה, "אמרתי אחרי שנתחתן..."

המציאות שלך עכשיו היא הטובה ביותר לך, ואף אם כיוונת למקום אחר. כי אם הבורא היה רוצה שתעבוד אותו ממשבצת אחרת - הוא היה מניח אותך שם... הדברים מובנים בשכל, אך קשה להפנים אותם ללב ולחיות אותם, בפרט בעולם כזה שהנסיגות בו מתחלפים או מתגברים... כך שכל תקופה צריך להתרענן באמצעות וורט או חיזוק באמונה...

מספרים על אברך אחד שנכנס אל רבו כשהוא ממרר בבכי, האברך סיים לבכות ופתח "כבוד הרב, עד היום היתה לאשתי עבודה מסודרת עם משכורת גבוהה והיינו מתפרנסים ברווח. אולם, היום פיטרו אותה... מה נעשה? איך נסתדר? מה יהיה? איך נחיה?". הרב הסתכל עליו במבט של רחמים ושאל: "יש לך תיבת דואר?", "כן, בטח" ענה האברך. "נו, ומידי פעם אתה מקבל בתוכה מכתבים?", "ודאי, ודאי". המשיך הרב: "והאם אתה חבר של הדוור שמכניס לך את המכתבים לתיבה?", "לא". "כעת תאמר לי, האם זה משנה לך אם יחליפו את הדוור הזה בדוור אחר?", ענה האברך בהחלטיות "לא, מה אכפת לי מי זה? הרי הוא רק שליח להעביר לי את המכתבים, ואני רואה אותו אולי פעם בשנה". חייך הרב ואמר: "אז דע לך, שבורא עולם הוא היחיד שפירנס ויפרנס את ביתך ומשפחתך, ואילו המקום בו אתה עבד, היה רק בגדר ה'דוור' שהעביר או הפקיד לך את המשכורת... אם כן, מה אכפת לך מי יהיה ה'דוור' שיעביר לך את המשכורת מהיום?... סמוך על ה', המשכורת תמשיך להגיע בכמות ובזמן, ומה שנגזר לך תקבל..."

כי מי שאינו חי באמונה, הרי הוא מסכן, וחיינו אינם חיים... וכן באר המהר"ר דושינסקי זצ"ל על הפסוק **"כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם, כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי ה' יִחְיֶה הָאָדָם"** (דברים ג,ח), שרק אדם ש"על כָּל מוֹצָא" - שבכל המוצאות אותו, ובכל מה שיקרה לו, הוא אומר ומודה שהכל נעשה בציווי ובמאמר "פי השם", שהכל מונהג בהשגחה פרטית, רק בהסתכלות כזו - "יִחְיֶה הָאָדָם", כי "חכמת חיים" זה להבין שיש חכמה עליונה שמנהלת את החיים (צידה לדרך)...

הצרות והנסיגות הם נחלת כולנו, כגלים באים. אך לנו היהודים אסור להתייאש... כך למדנו מהמפגש המרגש בין יוסף הצדיק לבנימין, אחיו הביולוגי המושלם, לאחר עשרים ושנים שנה. במדרש (ילקוט שמעוני מקץ רמז ק) מובא שכאשר האחים נכנסו בפעם השניה למצרים יחד עם בנימין, יוסף נכנס לחדר ונדהם לראות את בנימין, הדומה מאוד לרחל אמו. יוסף התקרב אליו ושאל: "אמור לי, האם יש לך אח?" ובנימין ענה "יש לי, אך איני יודע היכן הוא". המשיך יוסף: "יש לך אשה?", ענה בנימין "אשה ועשרה בנים, שיחיו". שאל יוסף: "ומה שמותם?", ובנימין החל לפרט את שמותם. תמה יוסף מה המקור לשמות, ובנימין ביאר "כִּלְם עַל שֵׁם אָחִי בְּן אִמִּי שֶׁהָיָה גְדוֹל מִמֶּנִּי, קָרָאתִי לָהֶם אֶלֹהֵי הַשָּׁמַיִם. כִּלְם, שֶׁנִּבְלַע בֵּין הָאֲמוֹת. וְכָרַ, שֶׁהָיָה בְּכוֹר. וְאֶשְׁבֵּל, שֶׁנִּשְׁבְּהָ. גֵּרָה, שֶׁנִּשְׁעָשָׂה גֵר. וְנַעֲמָן, שֶׁהָיָה נָעִים. אַחִי, עַל שֵׁם שֶׁהָיָה אָחִי בְּן אִמִּי. וְרֹאשׁ, שֶׁהָיָה רֹאשׁ וְגָדוֹל עָלַי. מִפִּי, שֶׁהָיָה יָפֵה וּמִצְפָּה. וְחָפִים, שֶׁלֹּא רָאָה בְּחַפְתִּי וְאֵינִי לֹא רֹאֵתִי בְּחַפְתּוֹ. וְאָרְךְ, שֶׁנִּרְדַּ בְּגוֹלָה, וְשֶׁהָיָה פָּנָיו דּוֹמִים לְנֹרָד (תַּחֲנוּמָא וַיִּגְשׁ ד'). ומיד באותו רגע, "ולא יכול יוסף להתאפק" ורץ לחדר השני ופרץ בבכי. עד כאן המפגש שארע ביום שיש. והנה, למחרת ביום השבת, יוסף התגלה לאחיו, ושם נאמר "וַיִּפֹּל עַל צַדְיָרִי בְּנֵימִן אָחִיו וַיִּבְכֶּה וּבְנֵימִן בָּכָה עַל צַדְיָרִיו" (בראשית מה,ד). ומדוע הם בכו? הגמרא מבארת שהם ראו ברוח קודשם שהמשכן יבנה בחלקו של יוסף ויחרב, וכן בתי המקדש יבנו בחלקו של בנימין ויחרבו, ועל כך הם בכו (מגילה טז). וקשה, שהרי הוא התגלה להם בשבת, אם כן איך הם בכו? הרי ידוע שבשבת אסור לבכות ולהצטער? אלא, מתרץ החתם סופר (פ' ויחי), נכון שיוסף ובנימין ראו ברוח קודשם שהמשכן ובית המקדש יחרבו, ועם ישראל יהיו בגלות יותר מאלפיים שנה, אך בנוסף הם ראו שעם ישראל לא יתייאש אלא ימשיך להתחזק ולקיים את מצוות הבורא, בכדי להוכיח לבורא כמה הם אוהבים אותו, על אף תוקף הגלות, וזה מה שריגש אותם עד שהם פרצו בבכי. כך שזה לא היה בכי של צער שאסור בשבת, אלא בכי של התרגשות, של שמחה, ובכי כזה מותר בשבת (כמובא באו"ח ס' רפח)... כך שעם כל הקושי והצער, אסור לנו להתייאש ולהרים ידיים...

אין אפס, העולם מתעתע ומבלבל, שכן העולם הוא הפוך מן האמת (פסחים ג.)... לנו הנסיון והקושי נראה ריחוק מהבורא, אך האמת היא שעוצמת הקושי רק מגלה את רמת הקירבה לבורא... כידוע, ישנה סגולה לומר את הפסוק "לִישׁוּעַתְךָ קוֹיֵתִי ה'" (בראשית מט,יח) בשלושה היפוכים שונים: "לישועתך קוית' ה', קוית' ה' לישועתך, ה' לישועתך קוית'". ושאל אחד הצדיקים: מדוע יש להפכו בכל הצורות? והסביר, שגם אם אדם נמצא בצרה שנראה לו שאי אפשר להיחלץ ממנה, או שהוא נקלע לבעיה שלא רואים מהיכן הישועה יכולה לצוץ, אומרים לו שהישועה יכולה לבוא מכל כיוון, כי לה' יש את כל הכיוונים האפשריים [וגם הלא אפשריים]...

ונוסף על זה, המעשה ברבי משה מקוברין זצ"ל, שראה יהודי שנמצא בצער, ואמר לו: "דע לך! כשיהודי נמצא בצרה הוא צריך לומר "לישועתך קוית' ה'", ואם הצרה מתחזקת, שיגיד "קוית' ה' לישועתך", ואם זה מצב גרוע ביותר יאמר "ה' לישועתך קוית'". ועל ידי אמירה זו בודאי שהוא יצא לרווחה."

אך יש לשאול, מדוע הרב נקט את הסדר הזה דוקא? נראה לבאר דבריו, שכאשר הצרה קטנה והישועה נראית קרובה יש לומר את האופן הראשון שבה המילה ישועה קרובה - "לישועתך קוית' ה'", ואילו כאשר הצרה נראית רחוקה יאמר "קוית' ה' לישועתך", שכן הישועה בסוף המשפט, ואילו

כשהצלה אינה נראית כלל באופק יאמר את הפסוק בסדר שהישועה מסתתרת בין המילים "ה' לישועתך קוית'". והנה אחרי מחשבה נוספת, נראה לי שישנה סיבה נפלאה יותר שמטעמה הצדיק הורה את הסדר הזה, שכן אם שמתם לב, שככל שהצרה גדולה יותר כך שם השם קרוב יותר... "לישועתך קוית' ה': קוית' ה' לישועתך: ה' לישועתך קוית'". כי ככל שהישועה נראית רחוקה יותר, הקב"ה קרוב יותר...

וגם אם קרה ונפלת או נכשלת, מחובתך לדעת - שהכשלונות הן הבעיה הקטנה, אולם היאוש שמגיע אחריהן הוא הבעיה הגדולה. וגם אם קרה והתחלת את הבוקר ברגל שמאל, זכור תזכור שהרגל הבאה היא ימין...

אין יאוש בעולם כלל

לאחר מלחמת העולם השנייה בה נהרגו מיליוני יהודים, פגש ה'חזון איש' זצ"ל את הרב קמינצקי זצ"ל וראה שפניו נפולות והוא מיואש מהמצב. הוא פנה אליו ואמר: "אספר לך מה קרה פעם בעיר מולדתי 'קובנא'. בין תושבי קובנא היה יהודי שלצורך פרנסתו הוא היה רגיל ללוות כסף מחבריו, קונה סחורה מהיריד שבעיר הסמוכה ומוכר אותה בעירו במשך השנה. פעם אחת, בתקופה של היריד, חלה אותו יהודי, וביקש מאשתו שתלך ללוות כסף ותלך במקומו ליריד לדוכן מסוים. האשה שרגילה לחיי כפר פשוטים לוותה כסף ויצאה לכיוון היריד. בהגיעה ליריד, היא ראתה את כל ההמולה, ואת כמיות האנשים השונים והמשונים, רקע של צעקות מנהלי הבאסטות, ומרוב בהלה התעלפה במקום. כעבור מספר רגעים סייעו לה לקום, הושיבו אותה על ספסל, וכאשר היא התאוששה, היא התקדמה לעבר הדוכן שבעלה כיוון אותה. לאחר שהאשה הגיעה לדוכן ואף סגרה איתו את מחיר העסקה, היא הושיטה יד לתיק להוציא את הארנק, אך אבוי! צרה צרורה! הארנק איננו, כסף ההלוואה נמצא בארנק, אלא שכנראה הוא נפל ממנה באמצע השוק... היא הסתובבה בשוק ושאלה אם מישהו ראה ארנק, אבל אף אחד לא מצא. לפתע, פנה אליה מישהו ואמר: "אכן, אני מצאתי את הכסף. והנה לפי ההלכה ועיקר הדין, למרות שיש לארנק סימנים, מכל מקום בשוק של גוים אין צורך להחזיר אבדה, שהרי בעל-האבדה מתייאש, כיון שאין דרכם להשיב אבדה. ומאחר שמצבי הכלכלי דחוק, ואני צריך לחתן את בנותי, לכן אעדיף לקיים את ההלכה ולא להחזיר..." מרוב צערה, הלכה האשה לרבי יצחק אלחנן זצ"ל שהיה רב העיר וסיפרה לו את הסיפור. קרא רבי יצחק אלחנן לאיש ואמר לו: "אתה חייב להחזיר את הכסף?". "מדוע?" התפלא האיש, "לא ביקשתי מהרב לפסוק לי לפנים משורת הדין. אני דורש את עיקר הדין, כי כפי הידוע לי, כל המאבד כסף בשוק של גוים מתייאש ממנו, הרי אלו של המוצא, ואף אם היה בו סימן?", ורבי יצחק השיב: "אל תטעה! מה שפסקתי לך זה מעיקר הדין. שכן הכסף הזה אינו שלה אלא של בעלה, שלא התייאש שהרי הוא היה בבית ולא ידע שהכסף אבד, אך לה אין את הסמכות להתייאש ממנו, אפילו אם אבד בשוק גוים!". ואז סיים החזון איש ואמר: "כל מה שיש לאדם בעולם אינו שלו כלל אלא של בורא העולם, ולכן אין לאף אחד מאיתנו את הסמכות להתייאש!" (אוצר הסיפורים)

בקרוב הספר "נקודה למחשבה" יראה אור

מסודר לפי נושאים - אמונה, השתדלות ופרנסה, ייסורים נסיונות, תפילה, תורה ועוד...

ליצורה נטו בהדפסה - חשבון 446007, סניף 533, בנק הפועלים. לציין לעלון. יעקב מנשריאן. להצטרף המינימלי בהגות הוצאת והפצת העלון וב"ב, יעקב רחבעם מנשר, תומר ויעל לוי, אריס מטר וב"ב - ליאל אליה ונתאי, עובדיה בן טוביה, דניאל ולירון בתיה אילורדדשתי. לרמזא"ש יצחק בן טוביה, שרה חיה בת נעיסה, סעדה אשרה בת חנה חנינה, משה מואיז בן גרציה, שרה בת מוניה, סואר בן שמחה, ליריה בת אלינה, אבי בן טוביה, שי בן אסתר. **זיווג חנוך** לאה בת אלינור, הילה בת אלינור, טליה טלי בת ששנה, יוסף חיים יקותיאל בן שרה חיה, ליאל בת אריס. ולהבדיל, **לעילוב** מ"ר ר' עובדיה יוסף בן גורגיה זצוק"ל, חנינה בן שרה ז"ל, אבנר חיי בן מלכה ז"ל, הרב אלעזר מרדכי בן רבקה ויצחק זצ"ל, ששנה בת ישועה ע"ה.